

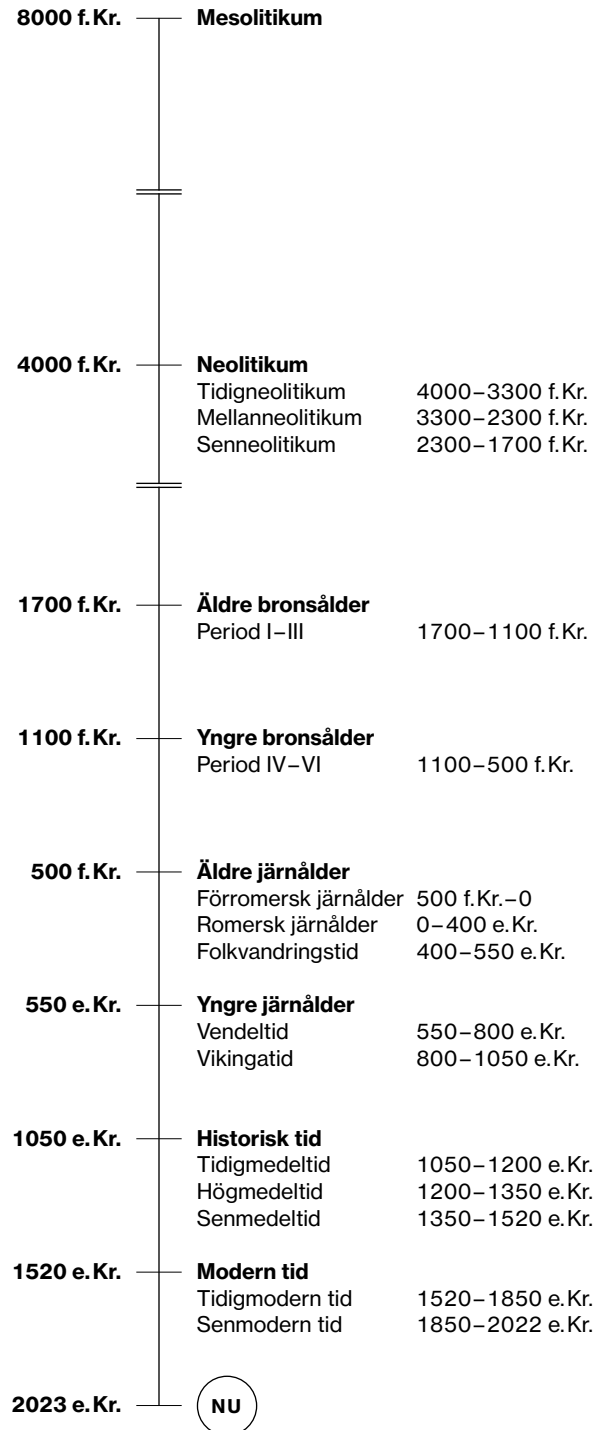
Skogslotten, Norrköping

Arkeologisk utredning etapp 2

Skogslotten 1:1
Östra Eneby socken
Norrköpings kommun
Östergötlands län
Östergötland

Av REIDAR MAGNUSSON

ARKEOLOGISK
PERIODINDELNING
FRÅN
STENÅLDER
TILL
NUTID

Skogslotten, Norrköping

Arkeologisk utredning etapp 2

Skogslotten 1:1
Östra Eneby socken
Norrköpings kommun
Östergötlands län
Östergötland

Av REIDAR MAGNUSSON

Denna rapport har framställts av ett företag
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001
av Svensk Certifiering Norden AB

STIFTELSEN KULTURMILJÖVÅRD
PILGATAN 8 D
721 30 VÄSTERÅS

Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2023

Samtliga foton av Reidar Magnusson där inget annat anges.

OMSLAG

Arkeolog Jeremy Hobbs under upptagandet av schakt 10.

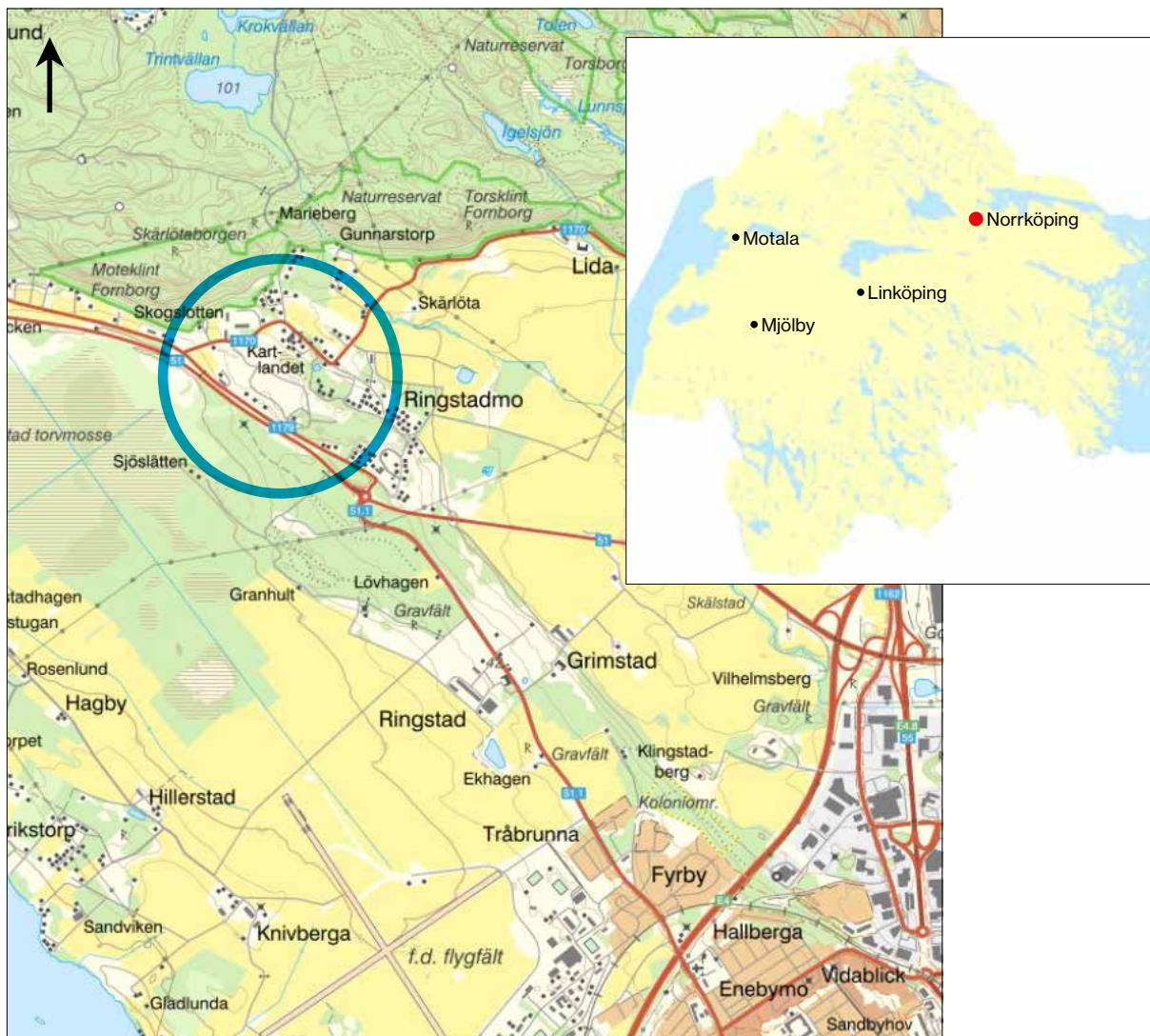
Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande 5006661.

ISBN 978-91-8041-113-4

INNEHÅLL

Sammanfattning	5
Inledning.	5
Syfte	5
Metod och genomförande	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Utredningsresultat.	8
Skogslotten 1:1 – Stora området	8
Skogslotten 1:1 – Lilla området.	10
L2009:5274 och L2009:5275	12
Tolkning och utvärdering	12
Referenser	13
Tekniska och administrativa uppgifter	14
Bilagor	15
Bilaga 1. Schaktabell	15

Figur 1. Utredningsområdet, nordväst om Norrköping, markerat med en blå ring. Utdrag ur Terrängkartan. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

En arkeologisk utredning etapp 2 har genomförts av Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) inom fastigheten Skogsloten 1:1 utanför Norrköping, Östergötlands län. Utredningen berörde två separata ytor inom fastigheten som var aktuella för nybyggnation. Sammanlagt fjorton schakt av varierande storlek togs upp med grävmaskin. Vid denna utredning påträffades ingenting av arkeologiskt intresse.

I utredningen ingick dessutom att höja kvaliteten på registreringen i Kulturmiljöregistret (KMR) av boplatserna L2009:5274 och L2009:5275. Det innebar i detta fall att korrigera deras status till ”undersökt och borttagen” i enlighet med publicerad arkeologisk dokumentation.

Inledning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har genomfört en arkeologisk utredning etapp 2 inom fastigheten Skogsloten 1:1, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Två separata ytor inom fastigheten berördes. Anledningen var att Stefan Jonsson (företagaren) avser att uppföra ny bebyggelse på dessa platser. Området är sedan tidigare del av detaljplanen Ringstamo. Länsstyrelsen i Östergötlands län fattade beslut i ärendet och företagaren stod för kostnaden.

Syfte

Syftet med utredningen var att ta reda på om fornlämningar kommer att beröras av det planerade arbetsföretaget. Utredningen skulle även göra en preliminär avgränsning av eventuella nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Resultatet från utredningen ska kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag för eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultatet ska också kunna användas av företagaren i dess fortsatta planering.

Utredningen syftade även till att göra en kvalitetshöjning av registreringen i Kulturmiljöregistret (KMR) av fornlämningarna L2009:5274 och L2009:5275.

Metod och genomförande

Utredningen inleddes med en utvärdering av tidigare genomförd frivillig utredning i samband med att en detaljplan togs fram för området (Björklund 2006). Denna utredning kunde tillhandahålla antikvariska basfakta om närområdet varför en ny kart- och arkivstudie inte var nödvändig. Vid denna utredning pekades de båda boplatslägena som nu utgjorde utredningsområdet ut.

Därpå följde en fältinventering av de båda boplatslägena. I samband med fältinventeringen genomfördes även en besiktning av de båda boplatserna L2009:5274 samt L2009:5275 där en kvalitetsförhöjning av registreringen efterfrågades i förfrågningsunderlaget. Fältinventeringen syftade till att identifiera vilka delar av de båda boplatslägena som borde omfattas av sökschaktsgrävning i etapp 2. Detta urval skedde i samråd med Länsstyrelsen.

Sökschaktsgrävning genomfördes med bandburen grävmaskin. Schaktningen skedde skiktvis ner till opåverkad marknivå. Om vad som bedömdes vara fornlämningar påträffades rensades dessa med handredskap inför plandokumentation med skriftlig beskrivning och foto. Om status för en anläggning var oklar och av betydelse för helhetsbedömningen kunde anläggningar undersökas till 50% och dess sektion dokumenteras.

Om fornlämningar påträffades fanns medel avsatta för två vedartsanalyser och två ¹⁴C-analyser, detta för att ge en övergripande datering av påträffade lämningar samt för att kunna fastställa om det rörde sig om fornlämning i osäkra fall. Om osteologiskt material påträffades skulle ¹⁴C-analys i första hand ske på detta och då kunde vedartsanalysen komma att utgå.

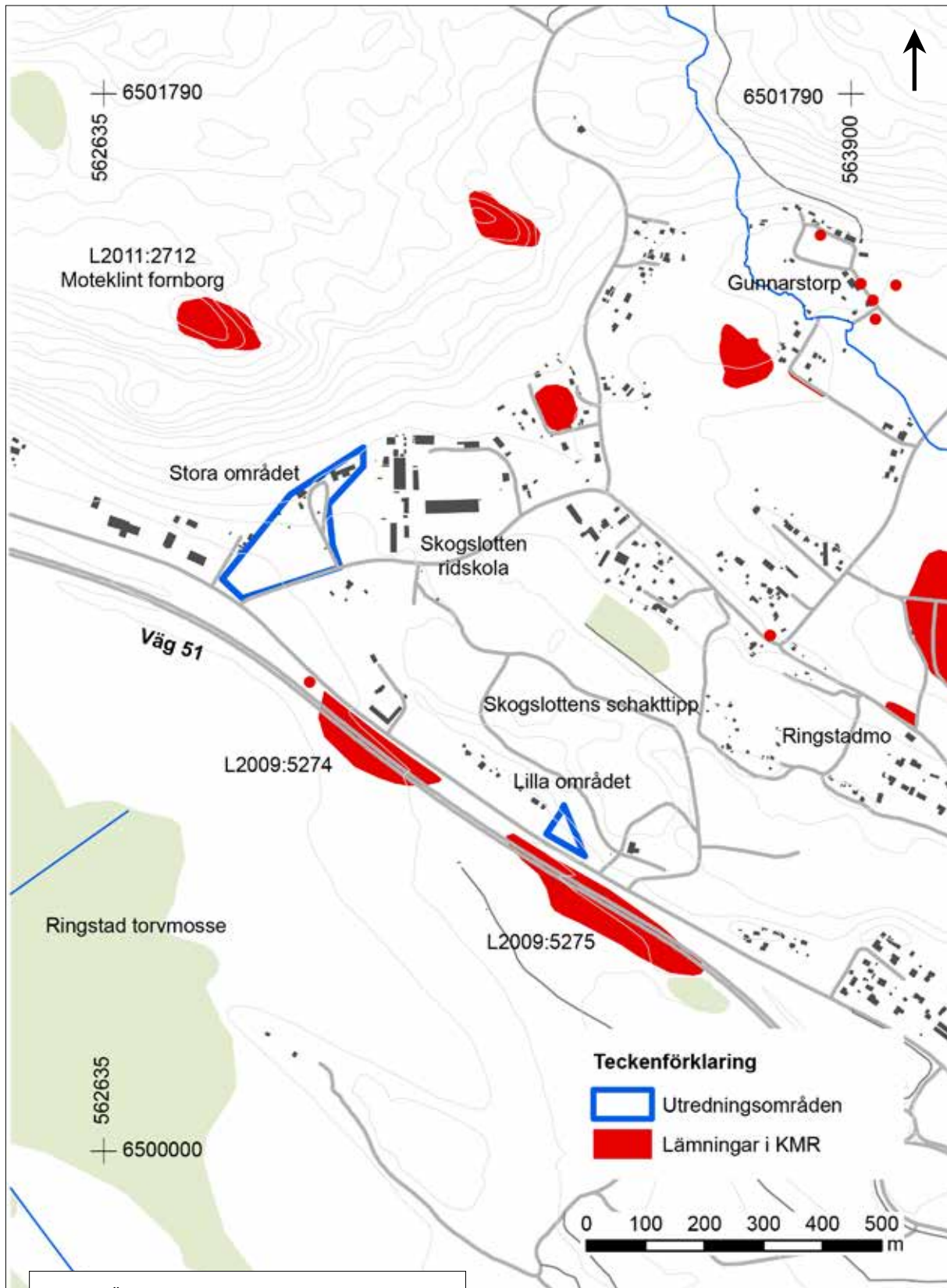
Det fanns avsatta medel för en översiktlig analys av eventuellt påträffat osteologiskt material för att bedöma art. Detta för att kunna avgöra om påträffat bränt benmaterial eventuellt kom från människa.

Insamlandet av fynd var restriktivt, massmaterial noterades men insamlade ej.

Topografi och fornlämningsmiljö

Närområdet domineras av förkastningsbranten ner mot Norrköpingsslätten. På förkastningsbranten ligger fornborgen Moteklint (L2011:2712) (figur 2). Även om lämningarna från brons- och järnåldern inte ligger lika tätt här som i Norrköpings västra utkanter utgör det en rik bygd under förhistorisk tid. Skillnaden beror i alla fall delvis på exploateringsstrycket. Då färre byggprojekt berört området från senare delen av 1900-talet och framåt så har inte lika många arkeologiska åtgärder genomförts. För en utförlig genomgång av närområdets fornlämningsbild hänvisas till den frivilliga utredning som genomfördes av kommunen inför detaljplanläggningen av området (Björklund 2006).

Utredningsområdets båda delar är utpekade för att de utgör möjliga lägen för förhistoriska boplatser vid ovan nämnda utredning. Det större området på grund av att området har synliga spår av täkt, det mindre för dess läge vid en före detta sjö.

Figur 2. Översikt över de båda utredningsområdena. Utdrag ur Fastighetskartan. Skala 1:10 000.

I närområdet har flera schaktningsövervakningar genomförts, till exempel har det större av de här aktuella boplatslägena berörts i dess södra kant (Karlsson 2018), inga boplatslämningar påträffades då. De närliggande boplatserna L2009:5274 och L2009:5275 (figur 2), som berördes av denna utredning, har varit föremål för en arkeologisk förundersökning (Granath 2005).

Vid utredningsgrävning så förväntades i huvudsak anläggningar av boplatsskikt, främst stolphål och härdar. Då eventuella lämningar sannolikt härstammar från järn- och bronsålder kunde få fynd förväntas vid denna utredning.

Utredningsresultat

Vid utredningen togs fjorton schakt upp om totalt 466 m². Dessa var mellan 0,2 och 0,6 meter djupa och typiskt sett 2,4 meter breda. Längden varierade mellan 6 och 27 meter.

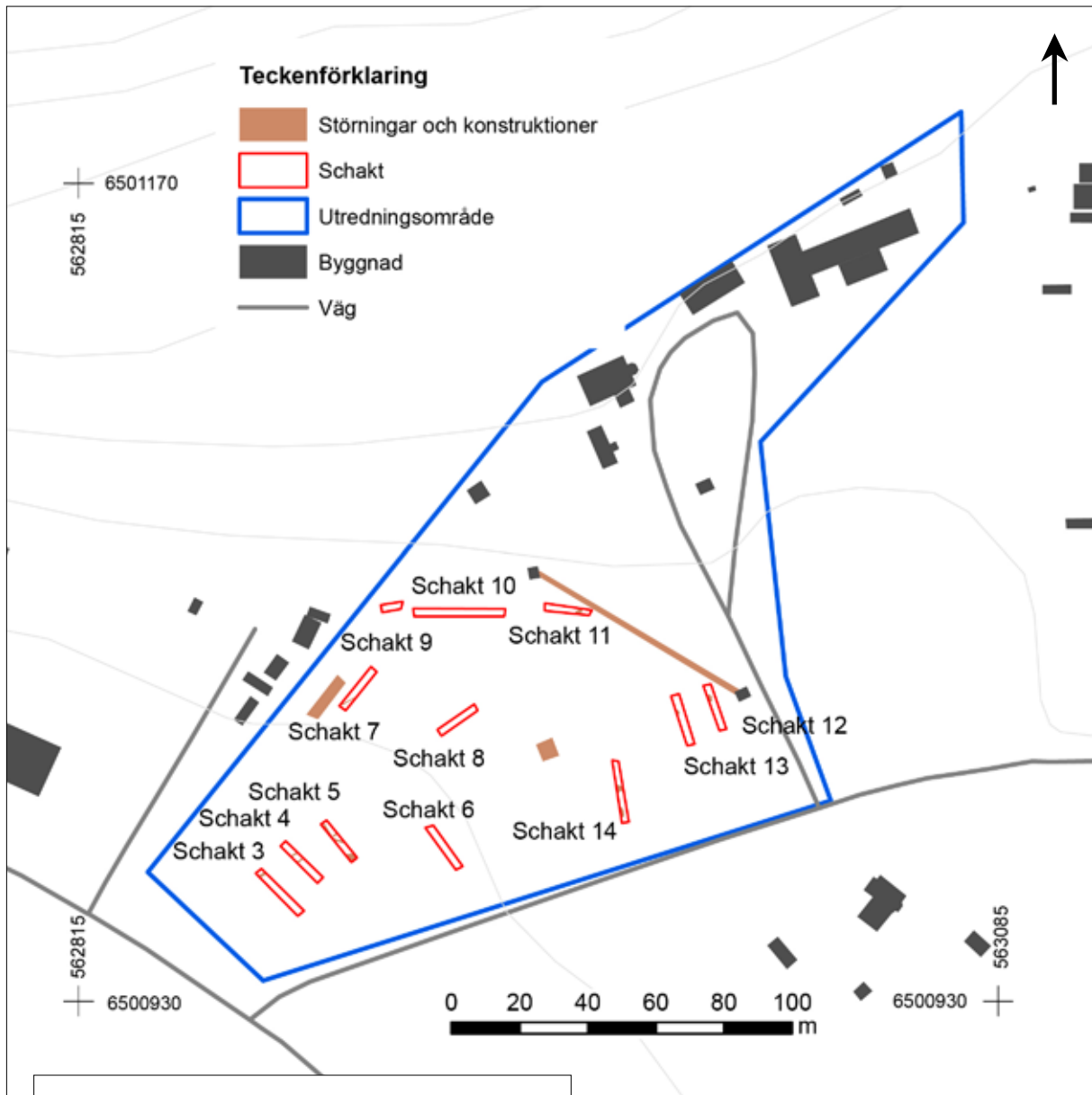
Skogslotten 1:1 – Stora området

De redan bebyggda delarna av utredningsområdet har varit föremål för större markarbeten varför bevarade lämningar bedöms som osannolika. De delar med en mer bevarad naturlig marknivå bestod av en flack västsluttning som användes som en hästhoppningsbana. Här tog det upp tolv schakt om 403 m².

Jordmånen var ljus sand som täcktes av ett 0,15–0,5 meter tjockt lager av siltig matjord med innehåll av porslin och glas i samtliga schakt. Området var stort av sentida markarbeten i form av fasta hästhoppningshinder, ledningsdragningar samt en sogprop.

Figur 3. Det stora området användes som hästhoppningsbana. Foto från nordöst över dess västra del.

Figur 4. Det stora utredningsområdet inom Skogslothen 1:1 med de upptagna schakten. Utdrag ur Fastighetskartan. Skala 1:2 000.

Skogslotten 1:1 – Lilla området

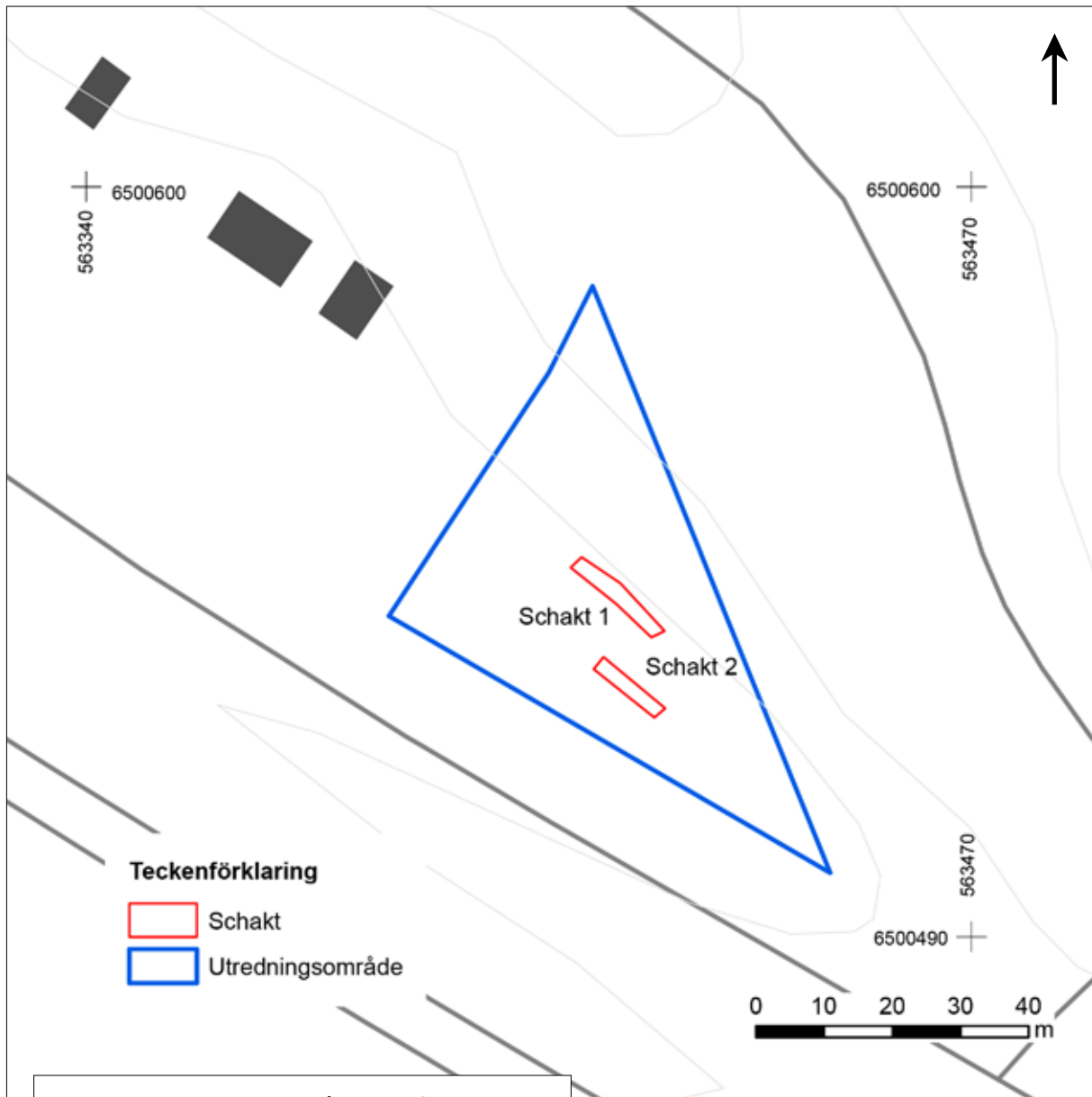
Boplatsläget bestod av en gräsbevuxen sydsluttning med glesa träd. Här togs det upp två schakt om totalt 63 m². Jordmånen var grusig morän som täcktes av ett 0,2 meter tjockt vegetationslager. I vegetationslagret påträffades tegel, porslin och en hästkosöm.

Figur 5. Det lilla området vid fältinventering. Foto från sydöst.

Figur 6. De båda schaktens läge i terrängen vid det lilla området. Foto Jeremy Hobbs från sydsydväst.

Figur 7. Det lilla utredningsområdet inom Skogsloften 1:1 med de upptagna schakten. Utdrag ur Fastighetskartan. Skala 1:1 000.

L2009:5274 och L2009:5275

I uppdraget ingick att göra en kvalitetshöjning av registreringarna för dessa båda fornlämningar i form av boplatser. I båda fallen står de som ”boplatser” och ”möjlig fornlämning” i KMR. De har båda varit föremål för förundersökningar, i båda fallen gav dessa mycket lite – endast några enstaka anläggningar i form av härdar och härdrester vardera (Granath 2005). Efter avslutade undersökningar gavs de därför status ”undersökt och borttagen” i båda fallen (Björklund 2006:12). Ingenting har framkommit som gör att detta behöver ifrågasättas, sannolikt är deras status i KMR ett resultat av ett misstag i något led. Båda boplatsernas lägen är dessutom till större delen anspråkstagna för den nya sträckningen av väg 51 och därmed bortgrävda.

Inom ramen för denna utredning rättas därför detta till och båda fornlämningarna får status ”undersökt och borttagen”.

Figur 8. Utsikt över väg 51 där de centrala delarna av boplatserna L2009:5275 tidigare låg. Foto från öster.

Tolkning och utvärdering

Totalt berördes fyra objekt av denna utredning – två boplatser inom samma fastighet, Skogslotten 1:1, samt två registrerade fornlämningar. De båda boplatserna utgår och de båda registrerade fornlämningarna ändras till att vara undersökta och borttagna i KMR. Utredningen kunde genomföras enligt plan. Inget av arkeologiskt intresse påträffades vid sökschaktsgrävningen.

Referenser

Björklund, S. 2006. *Ringstad Mo*. Arkeologikonsult rapport 2006:2109.

Granath, Y. 2005. *Härdar nära Gusjön*. Rapport UV Öst 2005:74.

Karlsson, K. 2018. *Schaktningsövervakning vid Skogslotten och Örbacken*. Stiftelsen Kulturmiljövård rapport 2018:81.

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM22121
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-1193-2022, 2022-08-24
<i>Kulturmiljöregistret uppdragsnr:</i>	202210192
<i>Typ av undersökning:</i>	Arkeologisk utredning etapp 2
<i>Undersökningsperiod:</i>	1-8 september 2022
<i>Personal:</i>	Reidar Magnusson (projektledare) Jeremy Hobbs
<i>Landskap:</i>	Östergötland
<i>Län:</i>	Östergötland
<i>Kommun:</i>	Norrköping
<i>Socken:</i>	Östra Eneby
<i>Fastighet:</i>	Skogslotten 1:1
<i>Koordinatsystem:</i>	SWEREF 99 TM
<i>Koordinater:</i>	X 562873 / Y 6500935
<i>Höjdsystem:</i>	RH 2000
<i>Inmätningssystem:</i>	RTK-GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Inga dokumentationshandlingar utöver denna rapport.
<i>Fynd:</i>	Inga fynd påträffades.

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt	Markslag och topografiskt läge	Område	Djup (m)	Area (m ²)	Jordmån och innehåll
1	Hagmark, sydsluttning	Lilla	0,2	38	Grusig morän.
2	Hagmark, sydsluttning	Lilla	0,25	25	Grusig morän.
3	Hästhoppningsbana	Stora	0,35	40	Sand, dräneringsdiken.
4	Hästhoppningsbana	Stora	0,35	34	Sand, dräneringsdiken.
5	Hästhoppningsbana	Stora	0,35	30	Sand, dräneringsdiken.
6	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,3	34	Sand.
7	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,6	33	Sand.
8	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,25	28	Sand.
9	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,35	13	Sand, ej registrerat elkabelschakt i väster.
10	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,35	62	Sand.
11	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,35	27	Sand, sopgrop.
12	Hästhoppningsbana, krönläge	Stora	0,3	30	Sand, störningar från sentida eldning.
13	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,35	35	Sand, störningar från sentida eldning.
14	Hästhoppningsbana, västsluttning	Stora	0,35	37	Sand, flera störningar.